Lengua lituana

Quest articol chì l'è scrivuu in lombard, grafia milanesa.

La **lengua lituana** (nomm nativ: *lietuvių kalba*) l'è voeuna di dò lengov baltegh ch'esisten anmò al dì d'incoeu (l'altra l'è 'l letton).
L'è la lengua offizial de la Lituania (e donca anca de l'Union Europea) e l'è parlada de trii milion de personn, che viven anca foeura de quell Paes chì.

A l'è considerada la lengua indo-europea pussee conservativa anmò parlada, cont tant caratteristegh del Proto-Indo-Europee ch'hinn andaa perduu in di alter lengov de la famija.

Storia e classificazion

El Lituan l'è ona lingua indo-europea del cepp baltegh, attestada la prima volta in d'ona traduzion del Pader Noster, de l'Ave Maria, e del Credo de Nicea de la prima metàa del secol quell de sedes: i lituan hinn staa l'ultem popol de l'Europa a devegnì cristian.
El standard lituan l'è staa formalizzaa al prenzippi del Noeuvcent in de la *Grammatica de la Lengua Lituana* (Lietuviškos kalbos gramatika) del *Jonas Jablonskis*, e 'l ciappa soratutt di dialett centro-orientaj (Aukštaicių), cont ona quaj influenza di dialett occidentaj parlaa di Lituan de la Prussia. A l'é devegnuu lengua offizial de la Lituania del 1918.

Distribuzion del Lituan in del Cinchcent

El Lituan el deriva del Proto-Balto-Slavo e el gh'ha tant innovazion comun cont i lengov slav in del lessegh, morfologia, fonologia, e accentuazion. El Lituan l'è ona lengua baltega del cepp oriental; quest cepp chi el s'è destaccaa del cepp occidental a partì del 400 d.C. e, intra i lengov baltegh orientaj, la division intra el lituan e la sò lengua pussee prossima, el letton, l'è scominciada a partì del 800 d.C. Lituan e letton hinn i unegh dò lengov baltegh anmò parlaa al dì d'incoeu; intra i alter lengov de la famija, domà el Antigh Prussian, lengua baltega occidentala, l'è attestaa.

La fonologia e soratutt la morfologia nominala del Lituan hinn tra i pussee arcaegh intra i lengov indo-europee. L'è facil trovà paroll cognaa cont el Letton e i lengov slav, e per la fonologia conservativa del lituan hinn anca ciar i relazion cont paroll e declinazion di lengov antigh coma el Latin o el Sanscrit:

- Lit. e Sanscrit *avis* e Latin *ovis* (pegora);
- Lit. *dūmas*, Ssc. *dhūmas*, Lat. *fūmus* (fum)
- Lit. *vyras*, Lat. *vir* (omm), Ssc. *vīras* (eroe)
- Lit. *antras*, Ssc. *antaras* (alter, segond) - el Latin (e donca el Lombard) *alter* el vegn giò de ona variant del Proto-Indo-Europee (*h_2*élteros* e minga *h_2*énteros*).

Utegnüü da "https://lmo.wikipedia.org/w/index.php?title=Lengua_lituana&oldid=940537"

Quela pagina chì l'è stada mudifegada l'ültima völta del 28 Dic 2016, a 14:23.

El test l'è dispunibil suta licenza Creative Commons Atribüzion-Divid a l'istessa manera; pölvess ch'i ghe sien anca di alter cundizión. Varda i cundizión d'usagg per i detali.